

Polifonia în romanul „Prevestirea” de Ioana Pârvulescu

Drd. Frangu G. Florentina (Dache)

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Facultatea de Litere

Abstract: "Prevestirea" is the fourth Romanian occurrence, published in 2020 as the first edition by Humanitas, under the authorship of Ioana Pârvulescu. Centered around the figure of the prophet Jonah, the novel is allowed to act as a bridge across time, intertwining the past with the present narrative and the prophetic future. It is also permitted to become a subtle meditation on time-manifesting as a distinct voice in the novel-on faith, and on identity.

However, without the Creator's Word, chance would remain mere chance, and the characters of the novel would no longer perform, but would only present a world imagined by the author.

Our article aims to present, factually, the polyphonic presences in which the voices of the characters, the epochs, and the ideas coexist without submitting to a single authoritative instance, as well as their significance within the pages of the aforementioned novel.

Keywords: *polyphony, novel, word, character*

Prevestirea este cea de-a patra ocurență romanescă, apărută în anul 2020, ca primă ediție Humanitas, sub semnătura Ioanei Pârvulescu. Având în centrul narațiunii, figura profetului Iona, romanului îi este permis să fie arc peste timp, împletind trecutul cu prezentul narativ și cu viitorul profetic, îi este permis, de asemenea, să devină meditație subtilă asupra timpului, ca voce distinctă în roman, asupra credinței, asupra identității.

Cu toate acestea, fără Cuvântul creator, hazardul ar rămâne hazard, iar personajele romanești nu ar mai performa, ci doar ar prezenta o lume imaginată de autor.

Articolul nostru își propune să identifice, factual, prezențele polifonice, în care vocile personajelor, epocile și ideile coexistă fără a se subordona unei singure instanțe autoritare, precum și însemnătatea acestora în paginile mai sus-numitului roman.

*

MOTTO: „Mere de aur în coșuri de argint sunt cuvintele, dacă le spui la timp.”

(Prevestirea, Ioana Pârvulescu)

„*Prevestirea* revizitează legenda profetului Iona, cel înghițit și apoi eliberat de balenă, într-o serie de relatări secvențiale ce călătoresc în timp, nouăzeci și două de generații, din vremurile profetului biblic și până în zilele noastre.” [1]

„În cel de-al patrulea roman al său, *Prevestirea* (Humanitas, 2020), câștigător al Premiului Național de Proză «Ziarul de Iași», Ioana Pârvulescu reface aievea o poveste biblică fondatoare, o întâmplare din Vechiul Testament: istoria profetului Iona. «Aievea» numește, aici, o marcă stilistică a Ioanei Pârvulescu. Autoarea forează timpul și instrumentele sale de forare sunt o imaginație luxuriantă și un ritm elastic. Scenele au răbdare, ochiul auctorial vede minuțios și vede spectaculos, lumina în care se scaldă personajele are ceva orbitor, privirea străbate mai multe dimensiuni, poruncitor și prorocitor.” [2]

Autoarea alege să relateze povestea folosindu-se de vocile urmașilor lui Iona din mai multe generații: de la Esther, fiica lui, care hotărăște să nu lase povestea să moară, până la ultima urmașă din secolul XXI.

Conform definiției prezente în DEX, ca prim sens, polifonia este „arta și tehnica suprapunerii a două sau mai multe părți vocale ori instrumentale, a căror dezvoltare este în același timp orizontală (contrapunctul) și verticală (armonia).” [3]

Mihail Bahtin, pionierul romanului polifonic, în *Problemele poeticii lui Dostoievski*, îl consideră pe acesta „un dialog de la început până la sfârșit.” [4], având „în față voci diferite, care cântă diferit pe aceeași temă.” [5]

În literatura narativă, polifonia are în vedere: mai multe perspective narrative, deoarece există mai mulți naratori sau personaje care își exprimă punctele de vedere, iar acestea se împletesc în text; fiecare voce are autonomie, căci fiecare voce narativă este distinctă și are propria sa personalitate, punct de vedere și limbaj. Nicio voce nu domină întreaga narațiune, iar fiecare are valoare în sine; contradicție și conflict între voci: polifonia poate include puncte de vedere opuse sau contraste între idei, creând astfel un dialog continuu între personaje sau perspective; complexitate și adâncire a tematicii: polifonia poate ajuta la explorarea unor teme complexe din mai multe unghiuri, ceea ce îmbogățește înțelegerea cititorului asupra subiectului.

În romanul *Prevestirea* de Ioana Pârvulescu, polifonia narativă este un element esențial care conferă complexitate și profunzime textului.

Personaje multiple cu voci distincte: fiecare personaj din roman aduce cu sine o perspectivă unică, contribuind la construirea unui mozaic narativ bogat și diversificat. De exemplu, Iacob, bătrânul vraci, adaugă o dimensiune înțeleaptă și paternă poveștii, în timp ce Iona, tânărul profet, oferă o perspectivă mai fragilă și introspectivă. [6]

Vocile reprezintă puncte de vedere asupra lumii.[7] Astfel, Iacob, Amithai, Esther, Abiel, Hannah, oameni simpli, regi, regine, tămăduitori și pescari creează un adevărat microcosmos, un univers polifonic, în jurul profetului, oferindu-i un fel de ancorare în lumea reală.

Vocea actanților în contextul narativ:

- * are textură: „Un galileean cu voce groasă”;
- * este plurivalentă: „- Stai, stai, fetița mamei, totul e bine, nu-ți face nimeni rău, vino la mama! Spuse femeia cu un glas domol, dulce, cum bătrânul n-ar fi crezut că poate avea, altul decât cel cu care i se adresase când îl crezuse demn de munca ei, altul decât cel cu care îi vorbise când se temea de el, un glas doar pentru fata ei născută fără noroc, unul în stare să potolească și furia omului, și pe a demonilor din el.”;
- * e vizibilă: „(...) a văzut pentru prima dată vocea lui Dumnezeu.”, „Și mult mai târziu a înțeles că sărutul, plânsul și râsul mamei erau tot ca vocea lui Dumnezeu: potolire, mustrare, îmbărbătare.”, „(...) îți văd vocea.”. „(...) Iona a văzut iarăși vocea, pentru a doua oară.”;
- * e creatoare: „Și vocea lui Iona, care era acum întocmai vocea vocii, le spuse fără grabă sau spaimă, acoperind tot huietul din jur: prevestirea (...) – Vocea! Spuse Iona cu vocea vocii. Am văzut-o. Dumnezeuul meu. Mi-a poruncit.”;
- * este prima voce povestitoare: „Adevărul e că Esther trebuie să fi fost tare isteată: de la ea a pornit toată povestea, ea a fost prima povestitoare.”;
- * este auctorială: „Stai să pun pâinea în țest, să se coacă, și-apoi îți spun mai departe.”; „Ce s-a mai întâmplat cu dragostea lui să nu mă bateți la cap să vă spun, pentru că n-am habar.”;
- * are putere: „Prin asta era diferit de ceilalți. Vorbele lui aveau putere.”;
- * e o voce nepământească: „- Și vocea i se ridica parcă din măruntaiele pământului până la cer. Când l-am adus eu cu barca, a tăcut ca peștele, o vreme am crezut că-i slab de minte sau mut, dar acum vorbea sau, mai degrabă, tuna cum n-am mai auzit pe nimeni să tune, cu voce nepământească.”;
- * e grea: „Vocea lui grea, minute în șir”;

- * e omniprezentă: „Golită de sunete, încăperea s-a umplut toată de voce: (...)”;
- * e lipsită de putere: „Cuvintele lui nu mai aveau putere, Dumnezeu îi luase darul, singurul lui dar.”;
- * este izvor de lume nouă: „Eu pot vorbi, dacă vreau, la fel ca toată lumea. Tac mult pentru că mi-e frică de ce se întâmplă când rostesc cuvinte. (...) Cuvintele mele făceau. (...) Mi s-a făcut un fel de frică. Vorbele mele mă apasă. Cineva mi-a zis odată că au har. Cine-s eu ca să am dreptul să schimb prin cuvinte lumea, când mi se pare strâmbă? Dacă strâmb chiar eu lumea, crezând că o îndrept? Dacă distrug, crezând că repar?”.

Extrapolând concepția artistică dostoevskiană, „principalii eroi (...) sunt nu numai obiecte ale cuvântului, dar și subiecte purtătoare ale propriului lor cuvânt cu semnificație directă.” [8], „Eroul (...) nu este o figură obiectuală, ci un cuvânt greu de înțelesuri, o voce pură; noi nu-l vedem, dar îl auzim, iar ceea ce vedem și știm pe lângă cuvântul său nu reprezintă importanță (...)” [9]

Note

- [1] art. *Strănepoții lui Iona*, în *răsfoiala.com*, din 02 decembrie 2020;
https://rasfoiala.com/2020/12/02/recenzie-prevestirea-de-ioana-parvulescu/comment-page-1/?utm_source=chatgpt.com
- [2] Cristina Hermeziu, art. „*Prevestirea*”. *Ioana Pârvulescu, clarvăzătoare*, în *revistatimpul.ro*, din 15 iunie 2021;
https://revistatimpul.ro/prevestirea-ioana-parvulescu-clarvazatoare/?utm_source=chatgpt.com
- [3] www.dexonline.ro;
- [4] Mihail Bahtin, *Problemele poeziei lui Dostoievski*, Capitolul I *Romanul polifonic al lui Dostoievski și prezentarea lui în literatura critică*, București, Ediția a II-a, Editura Univers, 1970, p.59.
- [5] *Ibidem*, p. 62.
- [6] Cristina Hermeziu, art. „*Prevestirea*”. *Ioana Pârvulescu, clarvăzătoare*, în *revistatimpul.ro*, din 15 iunie 2021;
https://revistatimpul.ro/prevestirea-ioana-parvulescu-clarvazatoare/?utm_source=chatgpt.com
- [7] Mihail Bahtin, *Problemele poeziei lui Dostoievski*, Capitolul I *Romanul polifonic al lui Dostoievski și prezentarea lui în literatura critică*, București, Ediția a II-a, Editura Univers, 1970, p. 9.
- [8] *Ibidem*, pp. 8-9;
- [9] *Ibidem*, Capitolul al doilea *Eroul și poziția autorului față de erou în opera lui Dostoievski*, p. 74;

Referințe bibliografice

Pârvulescu, Ioana, *Prevestirea*, București, Ediția I, Editura Humanitas, 2020.

Bahtin, Mihail, *Problemele poeziei lui Dostoievski*, București, Ediția a II-a, Editura Univers, 1970.

Sitografie

www.dexonline.ro.

art. *Strănepoții lui Iona*, în *răsfoiala.com*, din 02 decembrie 2020;

https://rasfoiala.com/2020/12/02/recenzie-prevestirea-de-ioana-parvulescu/comment-page-1/?utm_source=chatgpt.com

Hermeziu, Cristina, „*Prevestirea*”. *Ioana Pârvulescu, clarvăzătoare*, în *revistatimpul.ro*, din 15 iunie 2021;

https://revistatimpul.ro/prevestirea-ioana-parvulescu-clarvazatoare/?utm_source=chatgpt.com